Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

14. března 2013 *

„Životní prostředí — Směrnice 85/337/EHS — Posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí — Schválení takového záměru bez přiměřeného posouzení — Cíle tohoto posouzení — Podmínky, kterým podléhá nárok na náhradu újmy — Zahrnutí ochrany jednotlivců před majetkovými újmami“

Ve věci C-420/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Rakousko) ze dne 21. července 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 10. srpna 2011, v řízení

Jutta Leth

proti

Republik Österreich,

Land Niederösterreich,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen (zpravodaj), předseda senátu, J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan a A. Prechal, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 17. října 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za J. Leth W. Prokschem, Rechtsanwalt,

— za Republik Österreich C. Pesendorfer a P. Cedem, jako zmocněnci,

— za Land Niederösterreich C. Lindem, Rechtsanwalt,

— za českou vládu D. Hadroušekem a M. Smolkem, jako zmocněnci,

— za Irsko D. O’Haganem, jako zmocněncem, ve spolupráci s E. Fitzsimonsem, SC,

* Jednací jazyk: němčina.

— za řeckou vládu G. Karipsiadesem, jako zmocněncem,

— za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci se S. Varonem, avvocato dello Stato,

— za lotyšskou vládu I. Kalniņšem a A. Nikolajevovou, jako zmocněnci,

— za vládu Spojeného království J. Beeko a L. Seeboruthem, jako zmocněnci, ve spolupráci s E. Dixon, barrister,

— za Evropskou komisi P. Oliverem a G. Wilmsem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 8. listopadu 2012,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 3 směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 175, s. 40), ve znění směrnice Rady 97/11/ES ze dne 3. března 1997 (Úř. věst. L 73, s. 5) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003 (Úř. věst. L 156, s. 17, dále jen „směrnice 85/337“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi J. Leth na straně jedné a Rakouskou republikou a spolkovou zemí Dolní Rakousy na straně druhé o návrh J. Leth na náhradu majetkové újmy, kterou údajně utrpěla z důvodu poklesu hodnoty jejího obytného domu v důsledku rozšíření letiště Vídeň-Schwechat (Rakousko) a na určení odpovědnosti žalovaných v původním řízení za budoucí škody.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 85/337

3 První, třetí, pátý, šestý a jedenáctý bod odůvodnění směrnice 85/337 znějí takto:

„vzhledem k tomu, že akční programy Evropských společenství […] pro životní prostředí […] zdůrazňují, že nejlepší politika v oblasti životního prostředí spočívá spíše v předcházení vzniku znečištění prostředí nebo nepřípustnému zasahování do něj u zdroje než v následných snahách o omezování jejich vlivů; že potvrzují nutnost brát co nejdříve v úvahu vlivy všech technických plánovacích a rozhodovacích procesů na životní prostředí; že za tímto účelem zajistí provádění postupů pro hodnocení těchto vlivů;

[…]

vzhledem k tomu, že kromě toho je nezbytné dosáhnout jednoho z cílů Společenství v oblasti ochrany životního prostředí a kvality života;

[…]

vzhledem k tomu, že by měly být zavedeny obecné zásady posuzování vlivů na životní prostředí za účelem doplnění a koordinace postupů vydávání povolení k provádění veřejných a soukromých záměrů, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí;

vzhledem k tomu, že povolení pro veřejné a soukromé záměry, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí, by mělo být vydáno jen po předchozím posouzení jejich případných významných vlivů na životní prostředí; že toto posuzování musí být prováděno na základě přiměřených informací poskytnutých oznamovatelem a případně doplněných orgány a veřejností, kterých se uvažovaný záměr může týkat;

[…]

vzhledem k tomu, že vlivy záměru na životní prostředí musí být posuzovány, aby bylo bráno v úvahu úsilí chránit zdraví lidí, přispět ke zlepšení kvality života zlepšením životního prostředí, zajistit udržení druhové rozmanitosti a reprodukční schopnosti ekosystému jako základního zdroje života.“

4 Článek 1 směrnice 85/337 uvádí:

„1. Tato směrnice se vztahuje na posuzování vlivů těch veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí.

2. Pro účely této směrnice se rozumí:

‚záměrem‘

— provádění stavebních prací nebo výstavba jiných zařízení nebo děl,

— jiné zásahy do přírodního prostředí a krajiny včetně těch, které se týkají těžby nerostných surovin;

[…]“

5 Článek 2 odst. 1 téže směrnice stanoví:

„Členské státy přijmou všechna opatření nezbytná k zajištění, aby před vydáním povolení podléhaly záměry, které mohou mít významný vliv na životní prostředí mimo jiné v důsledku své povahy, rozsahu nebo umístění, požadavku získat povolení a posouzení z hlediska jejich vlivů.

Tyto záměry jsou vymezeny v článku 4.“

6 Článek 3 uvedené směrnice stanoví:

„Posuzování vlivů na životní prostředí vhodným způsobem určí, popíše a posoudí v každém jednotlivém případě a v souladu s články 4 až 11 přímé a nepřímé vlivy záměru na tyto faktory:

— člověka, faunu a flóru,

— půdu, vodu, ovzduší, podnebí a krajinu,

— hmotný majetek a kulturní dědictví,

— vzájemné působení mezi faktory uvedenými v první, druhé a třetí odrážce.“

7 Článek 4 odstavce 1 až 3 směrnice 85/337 zní:

„1. S výhradou čl. 2 odst. 3 podléhají záměry uvedené v příloze I posouzení v souladu s články 5 až 10.

2. S výhradou čl. 2 odst. 3 určí členské státy pro záměry uvedené v příloze II na základě:

a) přezkoumání každého jednotlivého případu,

nebo

b) prahových hodnot nebo kritérií stanovených členským státem,

zda záměry podléhají posouzení v souladu s články 5 až 10.

Členské státy se mohou rozhodnout používat oba postupy uvedené v písm. a) a b).

3. Při přezkoumávání každého jednotlivého případu nebo při stanovení kritérií nebo prahových hodnot podle odstavce 2 jsou brána v úvahu odpovídající kritéria výběru uvedená v příloze III.“

8 Článek 5 odstavce 1 a 3 téže směrnice stanoví:

„1. V případě záměrů, které podle článku 4 musí podléhat posouzení vlivů na životní prostředí v souladu s články 5 až 10, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění, aby oznamovatel poskytl ve vhodné formě informace upřesněné v příloze IV […]

3. Informace, které má oznamovatel poskytnout v souladu s odstavcem 1, musí zahrnovat alespoň:

[…]

— údaje nezbytné k určení a posouzení hlavních vlivů, které by záměr mohl mít na životní prostředí,

[…]“

9 Mezi záměry posuzované podle čl. 4 odst. 1 směrnice 85/337 patří podle bodu 7 písm. a) a bodu 22 přílohy I této směrnice, „[v]ýstavba dálkových železničních tratí a […] letišť s hlavní rozjezdovou a přistávací drahou o délce 2 100 m nebo více“ a „[j]akékoli změny nebo rozšíření záměrů uvedených v této příloze, jež samy o sobě dosahují prahových hodnot případně stanovených v této příloze“.

10 Podle přílohy II bodu 13 první odrážky směrnice 85/337 zahrnují záměry posuzované podle čl. 4 odst. 2 této směrnice „[jakoukoliv] změn[u] nebo rozšíření záměrů uvedených v příloze I […], které jsou již povoleny, uskutečněny nebo jsou právě uskutečňovány, které by mohly mít závažný negativní vliv na životní prostředí (změna nebo rozšíření neobsažené v příloze I)“.

11 Příloha IV uvedené směrnice, nadepsaná „Informace uvedené v čl. 5 odst. 1“, v bodech 3 až 5 uvádí:

„3. Popis aspektů životního prostředí, které by mohly být navrhovaným záměrem významně zasaženy, zejména včetně obyvatelstva, fauny, flóry, půdy, vody, ovzduší, klimatických faktorů, hmotných statků včetně architektonického a archeologického dědictví, krajiny a vzájemných vztahů mezi těmito faktory.

4. Popis [...] významných vlivů navrhovaného záměru na životní prostředí vyplývajících z:

— existence záměru jako celku,

— využívání přírodních zdrojů,

— emise znečišťujících látek, vzniku rušivých vlivů a zneškodňování odpadu,

— a oznamovatelem vypracovaný popis předpovědních metod použitých k posouzení vlivů na životní prostředí.

5. Popis zamýšlených opatření pro předcházení, snížení a pokud možno vyrovnání všech významných negativních vlivů na životní prostředí.“

Rakouské právo

12 Směrnice 85/337 byla do rakouského právního řádu provedena zákonem z roku 1993 o posuzování vlivů na životní prostředí (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 1993, dále jen „UVP-G 1993“), který platil od 1. července 1994 až do 11. srpna 2000, kdy vstoupil v platnost zákon z roku 2000 o posuzování vlivů na životní prostředí (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000), kterým měla být provedena směrnice 97/11.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

13 Paní Leth, žalobkyně v původním řízení, je od roku 1997 majitelkou pozemku, který se nachází v bezpečnostní zóně letiště Vídeň-Schwechat. Bydlí v domě postaveném na tomto pozemku.

14 Od přistoupení Rakouské republiky k Evropské unii dne 1. ledna 1995 povolily a provedly orgány žalovaných v původním řízení bez posouzení vlivů na životní prostředí řadu záměrů týkajících se výstavby a rozšíření uvedeného letiště. Rozhodnutím ze dne 21. srpna 2001 zemský hejtman Land Niederösterreich výslovně konstatoval, že pro pokračování ve výstavbě a určitá rozšíření letiště Vídeň-Schwechat není postup posuzování vlivů na životní prostředí nezbytný.

15 V roce 2009 podala J. Leth k Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien žalobu proti oběma žalovaným v původním řízení, ve které se zaprvé domáhá, aby jim uvedený soud uložil povinnost zaplatit jí částku 120 000 eur z důvodu poklesu hodnoty jejího pozemku způsobeného zejména hlukem z letadel, a zadruhé se domáhá určení odpovědnosti těchto žalovaných za škody, které vzniknou v budoucnu, včetně újmy na jejím zdraví, a to z důvodu opožděného a neúplného provedení směrnic 85/337, 97/11 a 2003/35, jakož i z důvodu neposouzení vlivů na životní prostředí v rámci vydání různých povolení týkajících se výstavby letiště Vídeň-Schwechat. Žalovaní v původním řízení se dovolávali legálního chování svých orgánů bez jakéhokoliv zavinění, jakož i promlčení podané žaloby.

16 Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien žalobu v plném rozsahu zamítl, protože uplatňovaná práva byla promlčena. Částečným rozsudkem o odvolání Oberlandesgericht Wien potvrdil zamítnutí návrhu na zaplacení částky 120 000 eur, ale zrušil zamítnutí návrhu na určení odpovědnosti uvedených žalovaných ve vztahu ke škodám, které vzniknou v budoucnu, a vrátil věc soudu prvního stupně, aby znovu rozhodl o tomto návrhu. V tomto ohledu Oberlandesgericht Wien uvedl, že návrh na zaplacení náhrady škody ve výši 120 000 eur se týkal čistě majetkové újmy, na kterou se nevztahuje cíl ochrany ustanovení unijního práva, zejména ustanovení relevantních směrnic, a vnitrostátního práva. Pokud jde o návrh na určení odpovědnosti ohledně budoucích škod, tento soud uvedl, že nebyl promlčen. V důsledku toho byl k předkládajícímu soudu podán opravný prostředek „Revision“ proti zamítnutí návrhu na zaplacení uvedené náhrady škody a opravný prostředek proti vrácení návrhu na určení odpovědnosti.

17 Předkládající soud má za to, že rozhodnutí o těchto návrzích, které každopádně nejsou zcela promlčené, závisí na otázce, zda povinnost příslušných orgánů dotyčného členského státu provést posouzení vlivů záměrů na životní prostředí, kterou stanoví jak unijní, tak vnitrostátní právo, může chránit dotyčné jednotlivce před čistě majetkovými újmami způsobenými záměrem, který nebyl předmětem takového posouzení.

18 V této souvislosti se Oberster Gerichtshof rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Musí být článek 3 směrnice 85/337 […], ve znění směrnice 97/11 […] a směrnice 2003/35 […], vykládán v tom smyslu, že:

1) pojem ‚hmotný majetek' zahrnuje pouze jejich podstatu, nebo také jejich hodnotu;

2) posuzování vlivů na životní prostředí slouží také k ochraně jednotlivce před vznikem škody na majetku způsobené snížením hodnoty jeho nemovitosti?"

Řízení před Soudním dvorem

19 Dopisem ze dne 21. prosince 2012 žalobkyně v původním řízení navrhla znovuotevření ústní části řízení, přičemž zaprvé tvrdila, že generální advokátka tím, že ve svém stanovisku předloženém dne 8. listopadu 2012 přezkoumala otázku, zda posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, tak jak je stanoveno v článku 3 směrnice 85/337, zahrnuje posuzování vlivů dotčeného záměru na hodnotu hmotného majetku, vznesla novou otázku, která nebyla položena předkládajícím soudem a nebyla projednána zúčastněnými osobami uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie, takže první otázka, jak byla položena předkládajícím soudem, nebyla zodpovězena. Zadruhé tvrdí, že uvedení zúčastnění neměli příležitost projednat otázku, jaké důsledky je třeba vyvodit ze skutečnosti, že o sporných záměrech nebyla informována dotčená veřejnost, a že se tedy nemohla účastnit rozhodovacího procesu.

20 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr může podle článku 83 svého jednacího řádu kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna nebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu projednán.

21 V projednávané věci má Soudní dvůr za to, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce nemusí být posouzena na základě argumentů, které před ním nebyly projednány, a domnívá se, že zná veškeré skutečnosti nezbytné pro vyřízení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

22 V důsledku toho nelze vyhovět návrhu žalobkyně v původním řízení, kterým se domáhá nového jednání, ani jejímu podpůrnému návrhu na povolení předložit doplňující písemné vyjádření.

K předběžným otázkám

23 Podstatou otázek předkládajícího soudu je, zda musí být článek 3 směrnice 85/337 vykládán v tom smyslu, že zaprvé posuzování vlivů na životní prostředí, jak je stanoveno v tomto článku, zahrnuje posuzování vlivů dotčeného záměru na hodnotu hmotného majetku a zadruhé z okolnosti, že nedošlo k posouzení vlivů na životní prostředí, čímž byly porušeny požadavky této směrnice, vyplývá právo jednotlivce na náhradu majetkové újmy způsobené snížením hodnoty jeho nemovitosti, které vyplývá z vlivů dotčeného záměru na životní prostředí.

24 S ohledem na pojem „hmotný majetek ve smyslu článku 3 směrnice 85/337 je třeba připomenout, že z požadavků jednotného použití unijního práva vyplývá, že znění ustanovení tohoto práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení jeho smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím k souvislostem tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (viz rozsudky ze dne 19. září 2000, Linster, C-287/98, Recueil, s. I-6917, bod 43, a ze dne 22. prosince 2010, Mercredi, C-497/10 PPU, Sb. rozh. s. I-14309, bod 45).

25 Na základě článku 3 směrnice 85/337 je třeba přezkoumat přímé a nepřímé vlivy záměru zejména na člověka a hmotný majetek a v souladu s čtvrtou odrážkou tohoto článku je třeba rovněž přezkoumat takové vlivy v rámci vzájemného působení mezi těmito dvěma faktory. Musí být proto zejména posouzen vliv záměru na užívání hmotného majetku lidmi.

26 Z toho vyplývá, že při posouzení takových záměrů, jako jsou záměry dotčené v původním řízení, které mohou vést ke zvýšení hluku z letadel, je třeba přezkoumat vlivy těchto záměrů na užívání budov člověkem.

27 Nicméně jak právem uvedly Land Niederösterreich a několik vlád, které u Soudního dvora předložily vyjádření, ze znění článku 3 nelze vyvodit rozšíření environmentálního posouzení na hodnotu hmotného majetku a není to ani v souladu s cílem směrnice 85/337.

28 Z článku 1 odst. 1 směrnice 85/337, jakož i z jejího prvního, třetího, pátého a šestého bodu odůvodnění totiž vyplývá, že cílem této směrnice je posuzování vlivů veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí za účelem dosažení jednoho z cílů Společenství v oblasti ochrany životního prostředí a kvality života. K témuž cíli se vztahují informace, které musí být poskytnuty oznamovatelem na základě čl. 5 odst. 1 a přílohy IV této směrnice, jakož i kritéria umožňující posoudit, zda méně významné záměry vykazující vlastnosti uvedené v příloze III této směrnice vyžadují posouzení vlivů na životní prostředí.

29 V důsledku toho je třeba zohlednit pouze vlivy na hmotný majetek, které mohou mít ze své povahy rovněž dopad na životní prostředí. Na základě článku 3 uvedené směrnice je tak posouzením vlivů na životní prostředí provedeným v souladu s tímto článkem takové posouzení, které určí, popíše a posoudí přímé a nepřímé vlivy hluku na člověka v případě užívání nemovitosti, které je ovlivněno takovým záměrem, jako je záměr dotčený v původním řízení.

30 Je tedy třeba konstatovat, že posuzování vlivů na životní prostředí, jak je stanoveno v článku 3 směrnice 85/337, nezahrnuje posuzování vlivů dotčeného záměru na hodnotu hmotného majetku.

31 Nicméně toto zjištění nezbytně neznamená, že článek 3 směrnice 85/337 musí být vykládán v tom smyslu, že z okolnosti, že v rozporu s požadavky této směrnice nebylo provedeno posouzení vlivů záměru na životní prostředí, zejména posouzení vlivů na jeden nebo více faktorů vyjmenovaných v tomto článku, jiných než hmotný majetek, nevyplývá právo jednotlivce na náhradu majetkové újmy způsobené snížením hodnoty jeho hmotného majetku.

32 V tomto ohledu je třeba úvodem připomenout, že Soudní dvůr již rozhodl, že se jednotlivec může dovolávat povinnosti provést posouzení vlivů na životní prostředí stanovené v čl. 2 odst. 1 směrnice 85/337, ve spojení s čl. 1 odst. 2 a 4 této směrnice (viz rozsudek ze dne 7. ledna 2004, Wells, C-201/02, Recueil, s. I-723, bod 61). Tato směrnice tak přiznává dotyčným jednotlivcům právo na to, aby příslušné útvary posoudily vlivy dotčeného záměru na životní prostředí a konzultovaly je za tímto účelem.

33 Je tedy třeba přezkoumat, zda je článek 3 směrnice 85/337 ve spojení s jejím článkem 2 určen k tomu, aby v případě neposouzení vlivů na životní prostředí přiznal jednotlivcům takové právo na náhradu majetkové újmy, jakého se dovolává J. Leth.

34 V tomto ohledu z třetího a jedenáctého bodu odůvodnění směrnice 85/337 vyplývá, že jejím účelem je dosáhnout jednoho z cílů Unie v oblasti ochrany životního prostředí a kvality života a že vlivy záměru na životní prostředí musí být posuzovány, aby bylo bráno v úvahu úsilí přispět ke zlepšení kvality života zlepšením životního prostředí.

35 Za okolností, kdy má vystavení hluku, které vyplývá z uskutečnění záměru uvedeného v článku 4 směrnice 85/337, značné vlivy na člověka zejména v tom smyslu, že obytný dům zasažený tímto hlukem je méně vhodný k plnění své funkce, a je tak ovlivněno životní prostředí člověka, jeho kvalita života a případně jeho zdraví, může být snížení majetkové hodnoty tohoto domu skutečně přímým hospodářským důsledkem takových vlivů na životní prostředí, což je třeba v jednotlivém případě přezkoumat.

36 Je tedy třeba dospět k závěru, že předcházení majetkovým újmám v rozsahu, v němž jsou přímými hospodářskými důsledky vlivů veřejného nebo soukromého záměru na životní prostředí, je pokryto cílem ochrany sledovaným směrnicí 85/337. Takové hospodářské škody jsou přímými důsledky těchto vlivů, a proto musí být odlišovány od hospodářských škod, které přímo nevyplývají z vlivů na životní prostředí, a nejsou proto pokryty cílem ochrany sledovaným touto směrnicí, jako jsou zejména některé soutěžní nevýhody.

37 Pokud jde o právo na náhradu takových majetkových škod, z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že členské státy jsou na základě zásady loajální spolupráce stanovené v čl. 4 odst. 3 SEU povinny odstranit protiprávní důsledky porušení unijního práva. V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl, že pro účely nápravy neprovedeného posouzení vlivu určitého záměru na životní prostředí ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 85/337 je věcí vnitrostátního soudu, aby zjistil, zda ve vnitrostátním právu existuje možnost odejmout nebo pozastavit již poskytnuté povolení, aby byl tento záměr podroben posouzení jeho vlivů na životní prostředí v souladu s požadavky směrnice 85/337 nebo alternativně, pokud s tím jednotlivec souhlasí, možnost této osoby požadovat náhradu veškeré způsobené újmy (viz výše uvedený rozsudek Wells, body 66 až 69).

38 Použitelné procesní podmínky spadají do vnitrostátního právního řádu každého členského státu na základě zásady procesní autonomie členských států, avšak za předpokladu, že tyto podmínky nejsou méně příznivé než ty, které se týkají obdobných situací na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), a že v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných právním řádem Společenství (zásada efektivity) (viz výše uvedený rozsudek Wells, bod 67).

39 V rámci vnitrostátního práva upravujícího odpovědnost tak musí členský stát poskytnout náhradu za důsledky způsobené újmy, přičemž podmínky náhrady újmy stanovené vnitrostátními právními předpisy musí zaručovat dodržení zásady rovnocennosti a efektivity připomenuté v předchozím bodě (viz rozsudek ze dne 5. března 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, Recueil, s. I-1029, bod 67).

40 Je třeba nicméně připomenout, že unijní právo přiznává za určitých podmínek jednotlivcům právo na náhradu škod způsobených porušením unijního práva. Podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že systému smluv, na kterých je Unie založena, je vlastní zásada odpovědnosti státu za újmu způsobenou jednotlivcům v důsledku porušení unijního práva, které mu lze přičíst (viz rozsudek ze dne 25. listopadu 2010, Fuß, C-429/09, Sb. rozh. s. I-12167, bod 45 a citovaná judikatura).

41 Soudní dvůr v tomto ohledu opětovně judikoval, že poškození jednotlivci mají nárok na náhradu újmy, jsou-li splněny tři podmínky, a sice že cílem porušené právní normy Unie je přiznat práva jednotlivcům, že porušení této normy je dostatečně závažné a že existuje přímá příčinná souvislost mezi tímto porušením povinnosti a újmou způsobenou jednotlivcům (viz výše uvedený rozsudek Fuß, bod 47, jakož i rozsudek ze dne 9. prosince 2010, Combinatie Spijker Infrabouw-De Jonge Konstruktie a další, C-568/08, Sb. rozh. s. I-12655, bod 87 a citovaná judikatura).

42 Tyto tři podmínky jsou nutné a postačující pro to, aby jednotlivcům vzniklo právo na náhradu škody, které se zakládá přímo v unijním právu, a nevylučují, že odpovědnost dotyčného členského státu může být založena za méně omezujících podmínek na základě vnitrostátního práva (viz výše uvedený rozsudek Brasserie du pêcheur a Factortame, bod 66).

43 Podmínky, které se zakládají přímo na unijním právu a které umožňují určit odpovědnost členských států za újmy způsobené jednotlivcům porušením unijního práva, musí být vnitrostátními soudy v zásadě používány v souladu s pokyny poskytnutými Soudním dvorem pro jejich používání (viz rozsudek ze dne 12. prosince 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, Sb. rozh. s. I-11753, bod 210 a citovaná judikatura).

44 V tomto ohledu již bylo v bodech 32 a 36 tohoto rozsudku konstatováno, že směrnice 85/337 přiznává dotyčným jednotlivcům právo na to, aby příslušné útvary dotyčného členského státu posoudily vlivy dotčeného záměru na životní prostředí a že majetkové újmy, v rozsahu, v němž jsou přímými hospodářskými důsledky vlivů veřejného nebo soukromého záměru na životní prostředí, jsou pokryty cílem ochrany sledovaným touto směrnicí.

45 Nicméně jak bylo uvedeno v bodě 41 tohoto rozsudku, kromě ověření toho, že porušení normy unijního práva je dostatečně závažné, je nezbytnou podmínkou nároku na náhradu škody skutečnost, že existuje přímá příčinná souvislost mezi dotčeným porušením a újmou způsobenou jednotlivcům, přičemž je rovněž věcí vnitrostátních soudů, aby v souladu s pokyny poskytnutými Soudním dvorem ověřily, že tato příčinná souvislost existuje.

46 Za tímto účelem je třeba zohlednit povahu porušené normy. V projednávaném případě tato norma stanoví posuzování vlivů veřejného nebo soukromého záměru na životní prostředí, ale neuvádí hmotněprávní pravidla týkající se vážení vlivů na životní prostředí s jinými faktory ani nezakazuje uskutečnění záměrů, které mohou mít negativní vlivy na životní prostředí. Tyto vlastnosti naznačují, že porušení článku 3 uvedené směrnice, a sice v projednávané věci neprovedení posouzení stanoveného tímto článkem, nepředstavuje v zásadě samo o sobě důvod pro snížení hodnoty nemovitosti.

47 Ukazuje se tedy, že ze samotné okolnosti, že v rozporu s požadavky směrnice 85/337 nebylo provedeno posouzení vlivů na životní prostředí, podle unijního práva v zásadě nevyplývá právo jednotlivce na náhradu čistě majetkové újmy způsobené snížením hodnoty jeho nemovitosti vyvolané vlivy na životní prostředí. V konečném důsledku je však věcí vnitrostátního soudu, který je jediný příslušný k posouzení skutkových okolností sporu, v němž rozhoduje, aby ověřil, zda jsou dodrženy požadavky unijního práva použitelné na právo na náhradu škody, zejména existence přímé příčinné souvislosti mezi tvrzeným porušením a způsobenými škodami.

48 Na položené otázky je tedy třeba odpovědět, že článek 3 směrnice 85/337 musí být vykládán v tom smyslu, že posuzování vlivů na životní prostředí, jak je stanoveno v tomto článku, nezahrnuje posuzování vlivů dotčeného záměru na hodnotu hmotného majetku. Majetkové újmy jsou nicméně v rozsahu, v němž jsou přímými hospodářskými důsledky vlivů veřejného nebo soukromého záměru na životní prostředí, pokryty cílem ochrany sledovaným touto směrnicí. Podle unijního práva, aniž jsou dotčena méně omezující pravidla vnitrostátního práva v oblasti odpovědnosti státu, ze samotné okolnosti, že v rozporu s požadavky uvedené směrnice nebylo provedeno posouzení vlivů na životní prostředí, v zásadě nevyplývá právo jednotlivce na náhradu čistě majetkové újmy způsobené snížením hodnoty jeho nemovitosti, které bylo vyvoláno vlivy daného záměru na životní prostředí. Je nicméně věcí vnitrostátního soudu, aby ověřil, zda jsou dodrženy požadavky unijního práva použitelné na právo na náhradu škody, zejména existence přímé příčinné souvislosti mezi tvrzeným porušením a způsobenými škodami.

K nákladům řízení

49 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 3 směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, ve znění směrnice Rady 97/11/ES ze dne 3. března 1997 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES ze dne 26. května 2003, musí být vykládán v tom smyslu, že posuzování vlivů na životní prostředí, jak je stanoveno v tomto článku, nezahrnuje posuzování vlivů dotčeného záměru na hodnotu hmotného majetku. Majetkové újmy jsou nicméně v rozsahu, v němž jsou přímými hospodářskými důsledky vlivů veřejného nebo soukromého záměru na životní prostředí, pokryty cílem ochrany sledovaným touto směrnicí.

Podle unijního práva, aniž jsou dotčena méně omezující pravidla vnitrostátního práva v oblasti odpovědnosti státu, ze samotné okolnosti, že v rozporu s požadavky uvedené směrnice nebylo provedeno posouzení vlivů na životní prostředí, v zásadě nevyplývá právo jednotlivce na náhradu čistě majetkové újmy způsobené snížením hodnoty jeho nemovitosti, které bylo vyvoláno vlivy daného záměru na životní prostředí. Je nicméně věcí vnitrostátního soudu, aby ověřil, zda jsou dodrženy požadavky unijního práva použitelné na právo na náhradu škody, zejména existence přímé příčinné souvislosti mezi tvrzeným porušením a způsobenými škodami.

Podpisy.